

Univerzita Karlova  
Filozofická fakulta  
Fonetický ústav  
Mgr. Pavel Šturm

## Posudek vedoucího práce

na bakalářskou práci Barbory Kolískové

### **Differences in Vowel Duration between Scottish English and Standard British English**

Bakalářská práce Barbory Kolískové analyzuje trvání vokálů ve dvou akcentech angličtiny, v britském standardu (RP, Standard British English) a ve skotské angličtině (SSE, Standard Scottish English). Tyto akcenty se z hlediska nakládání s temporálními charakteristikami vokálů značně liší.

Práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. Kapitola 2 představuje teoretický úvod do britských dialektů a akcentů se zaměřením na RP a skotskou angličtinu. Autorka definuje pojmy jako *akcent* a *dialekt*, popisuje složitou geograficko-sociální výslovnostní situaci v Británii a v oddílech 2.3 a 2.4 následně popisuje fonologické systémy RP a SSE (zejména systém vokálů). Obě variety jsou porovnány s cílem najít shodné a odlišné prvky jejich vokalických systémů. Důležitou odlišnost představuje tzv. *Scottish Vowel-Length Rule* (SVLR), pravidlo, podle kterého se dluží určité vokály v některých, definovaných kontextech (ohledně toho, které vokály a které kontexty jsou z hlediska dlužení relevantní, nepanuje mezi výzkumníky shoda). Další významnou odlišností je absence kontrastu mezi krátkými a dlouhými vokály v SSE.

Kapitoly 3 a 4 se týkají provedeného experimentu. Autorka měla k dispozici nahrávky od 6 britských a 6 skotských mluvčích (některé z nich sama nahrála), u nichž vyznačila hranice všech vokálů. Jak je známo, tato fáze výzkumu je časově dosti náročná. Ve specializovaném programu Praat pak získala údaje o trvání vokálů, jež byly následně podrobeny statistické analýze. Výsledky analýzy jsou představeny v kapitole 4. Při jejich prezentaci autorka postupuje tak, že analyzuje každý vokál zvlášť a porovnává jeho trvání v daných akcentech, a to i v souvislosti s okolním kontextem a vzhledem k aplikaci pravidla SVLR. Tento systematický postup je většinou přehledný a statistické údaje jsou doprovázeny názornými obrázky. Jediná výtka se týká popisu obrázků, jejichž legendy nejsou vždy plně autonomní (např. u obr. 4.10 není bez nahlédnutí do textu jasné, kterého vokálu se týká). V páté kapitole autorka přistupuje ke shrnutí výsledků a snaží se o jejich interpretaci vzhledem k informacím obsažených v úvodu práce. Analýzy de facto potvrdily hlavní hypotézu, že SVLR se týká pouze vokálů /i/ (= RP /i:/), /u/ (= RP /u:/) a diftongu /ai/ (= RP /aɪ/) – u vokálu /u/ však šlo pouze o trend a SVLR se navíc aplikovalo i u vokálu /e/ (= RP /eɪ/). Hypotézy ohledně délky vokálů byly rovněž podpořeny jen částečně. Robustnější výsledky by musely být provedeny na bohatším materiálu a na rozsáhlejší vzorku mluvčích.

Předkládaná práce je psána jasně a přehledně, čtenář nemá problém sledovat autorčin postup. Popis výzkumu včetně jeho metodologického pozadí je příkladný. Na práci shledávám především následující tři nedostatky:

- (1) **Velké množství překlepů**, počínaje názvem univerzity (*Filozofická fakulta Univerzity Karlovy*). Namátkově např. na s. 10 *Kortman* („Kortmann“) a *it o be* („is to be“), na s. 11 *Wells list* („lists“) a *has s tense* („has a tense“), na s. 13 *osruents* („obstruents“) a *voiceless/voices pair* („voiced“). V tab. 2.3 chybí foném /n/. Čtenář má z celé práce pocit, že si ji po sobě autorka pořádně nepřčetla. S tím souvisí odkazování na další oddíly práce, které bývá často zavádějící (např. 2.4.2 na s. 14 má být „2.5.2“ či 2.2.3 na s. 22 má být „2.3.3“).
- (2) **Citování pramenů**. Přestože autorka řádně cituje, v celé práci se tak děje s řadou chyb. V seznamu literatury chybí *Trudgill (1994)* ze s. 6, *Trudgill (2008)* ze s. 7, *Cruttenden (2008)* ze s. 8, *Cruttenden (2007)* ze s. 13, *Volín (2002)* ze s. 11, *Scobbie (1999)* ze s. 20 apod. Některé z těchto pramenů jsou uvedeny v seznamu, ale pod jiným rokem. Kompletně chybí odkazy z metodologické části na s. 26-27 (7 pramenů). V seznamu je dále uveden *Wells (1982)* dvakrát.
- (3) **Užívání členů**. Ačkoli je práce spíše čtivá a celkově na dobré jazykové úrovni, rušivý element představuje užívání členů (jiné gramatické nedostatky jsou ojedinělé a jde většinou o překlepy). Téměř na každé straně najdeme 1-2 příklady nevhodného užití členu (namátkově např. *given phoneme* na s. 6 bez „a“, *in vocalic inventory* či *percent of population* na s. 12 bez „the“, *in a mouth* na s. 13 místo „in the mouth“, *far more complex issue* na s. 16 bez „a“ apod.). Nicméně je nutno podotknout, že oproti předešlým verzím došlo po jazykové stránce k výraznému zlepšení.

Tyto nedostatky však neubírají na přínosu práce a pro její celkové vyznění nejsou zásadní. V rámci obhajoby navrhuji, aby autorka odpověděla na následující body:

- Autorka používá formulace jako např. „estimated length“ (s. 31) a „/e/ duration“ (s. 32), avšak v užití „length“ a „duration“ nelze najít systém. Zaprvé, jaký je mezi danými výrazy rozdíl, tj. který by měla autorka využívat? Zadruhé, je závorka // v uvedeném příkladu správná?
- Na s. 46 autorka uvádí, že u realizací /ɒ/ mluvčími RP našla velký rozptyl před sonorami. Z grafu na obr. 4.14 je ale patrné, že jde o kontext před lenisovými hláskami. Předpokládám, že jde o překlep.
- Má autorka nějaké vysvětlení pro zjištění, že hlásky odpovídající RP fonémům /e/, /æ/ a /ɒ/ jsou ve skotské angličtině delší?

Na závěr konstatuji, že předkládaná práce Barbory Kolískové splňuje svým obsahem i rozsahem požadavky kladené na bakalářskou práci. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze dne 5.9.2016

.....  
Mgr. Pavel Šturm  
Fonetický ústav FF UK